

بیماری صنعت و نسخه درمان

صنعت با چشم بسته می دود

مصاحبه ماهنامه «اقتصاد ایران» با مهندس احمد پورفلاح، مدیر عامل شرکت سکو ایران، در خصوص مشکلات صنعت و راهکارهای رفع آن

اقتصاد ایران: چه مشکلاتی باعث شده‌اند که کشور ما از صنعتی قوی بهره‌مند نباشد؟

وجود دلارهای سرشار نفتی و سیاست‌های غلط وارداتی، بافت روستایی و کشاورزی جمعیت در دهه‌های اول قرن ۱۳، سیاست‌های کشورهای صاحب نفوذ، هرم سواد در کشور، دولتی بودن حداقل ۸۰ درصد از پتانسیل‌های صنعتی و حمایت تعرفه‌ای

از تولیدات کارخانجات دولتی، فرصت توسعه یافتگی را از صنعت ایران گرفته و این نیاز حیاتی و اساسی، یعنی توسعه بر محور تولید، خیلی دیر در کشور ما احساس شده است.

نداشتن یک قانون صنعتی کارا و عدم حضور استراتژی توسعه صنعتی، نبود صنعت‌گران و صنعت‌شناسان در هسته‌های تصمیم‌سازی و تدوین قوانین، عدم فرهنگ‌سازی و ارزش‌گذاری برای مقوله‌های کار، تولید، سرمایه‌داری و سرمایه‌گذاری، نداشتن قانون کار مشوق کار و تلاش، عدم ارتباط سازنده بین دانشگاه و صنعت و عدم تربیت تکنیسین و کارگر ماهر متناسب با نیاز واحدهای صنعتی، از دیگر مشکلات فعلی صنعت کشور به حساب می‌آیند.

اقتصاد ایران: شفافیت اطلاعات تا چه اندازه بر توسعه صنعت تأثیر گذار است و چرا اقتصاد و صنعت کشور ما از شفافیت اطلاعات محروم است؟

عدم وجود یک مرکز آمار با برخورداری از افراد متخصص و غیروابسته، به ویژه در بخش خصوصی از غفلت‌های اساسی و تاریخی ما به حساب می‌آید. بدون جمع‌آوری آمارهای درست و تجزیه و تحلیل سریع و صحیح آن توسط افراد متخصص و مستقل، نمی‌توان کشور را در راستای اهداف سازنده هدایت کرد. کشور ما فاقد یک هسته آماری و اطلاعاتی قابل اتکا، قابل اطمینان و شفاف است. نمونه بارز این مشکل، وجود انحراف و تناقض در آمارهای دستگاه‌های مختلف است.

در اولین سال از دوره جدید مأموریت در هیأت

نمایندگان اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، پیشنهاد تشکیل مرکز آمار بخش خصوصی را در اتاق بازرگانی مطرح نمودم، لیکن به نظر نمی‌رسد گامی جدی در این راستا برداشته شده باشد. برنامه ریزی و حرکت بدون داشتن آمار و اطلاعات، به مثابه دویدن با چشم بسته است که سرانجام آن جز نرسیدن به هدف نیست.

اقتصاد ایران: تا چه میزان از حد مطلوب فاصله داریم؟

ما به اتکالی منابع سرشار انرژی، معدنی و نیروی کار جوان و خلاق، شایستگی حضور در زمره کشورهای صنعتی و توسعه یافته را داریم. اگر بر پایه توانمندی‌های اقتصادی ارزیابی کنیم، باید تا ۵ درصد اقتصاد جهانی را در اختیار داشته باشیم و حتی اگر بر مبنای بزرگی سرزمینمان و یا جمعیت ۷۰ میلیونی به قضیه بنگریم، باید تا حدود ۱/۵ درصد از اقتصاد جهان را به خود اختصاص دهیم، در حالی که سهم ما زیر نیم درصد اقتصاد دنیا است. با نگاهی به گزارش رقابت‌پذیری جهانی (۲۰۱۱-۲۰۱۰)، رتبه‌های عقب‌ماندگی ما در مقایسه با سایر کشورها موجب تأسف هر ایرانی مسئول‌اند؛ رتبه‌هایی همچون رده ۱۳۵ کارایی بازار نیروی کار، رده ۹۶ آمادگی تکنولوژیک، رده ۸۷ آموزش عالی حرفه‌ای، رده ۱۲۰ پیشرفته بودن بازار مالی، رده ۶۶ نوآوری، رده ۷۴ زیرساخت‌ها و رده ۹۱ پیشرفته بودن بنگاه‌ها.

اقتصاد ایران: نقش صنایع کوچک در توسعه اقتصاد و پیشبرد صنعت به چه ترتیب است؟ چرا صنایع کوچک در ایران جایگاهی ندارند؟

ما برای ایجاد و تکثیر صنایع کوچک راهبرد نداریم. سیستم انتخابی و نظارتی ما ضعیف و غیرکارا است و به همین دلیل، اغلب منابعی که به این منظور توزیع می‌گردند، همانند طرح‌های زود بازده و کار آفرینی با مشکل عدم بهره‌دهی مواجه می‌شوند. متأسفانه نگرش سیاسی و سیاسی-اجتماعی در جاری نمودن چنین طرح‌هایی بیشتر مد نظر است تا برنامه‌های حرفه‌ای و صنعتی.

بی‌تردید انتقال و استفاده از تجربه کشورهای که در زمینه ایجاد صنایع کوچک و متوسط به رکوردهای بالایی دست یافته‌اند - همانند ایتالیا، حتی چین، کره و ترکیه - می‌تواند گره گشای ما در این مقوله باشد. یک طرفه هم نباید قضاوت کرد، برای جا انداختن این گونه پروژه‌ها با بافت فکری بخشی از جامعه، نمی‌توان انتظار دستیابی زودرس را داشت، ولی اگر در زمینه مسؤلیت‌های اجتماعی آحاد جامعه، عدم سوء استفاده از منابع عمومی در جهت اهداف صرف شخصی، بها دادن به موضوع کار و تولید و تعهدات اجتماعی، سرمایه‌گذاری و فرهنگ سازی کنیم، جا انداختن این گونه طرح‌ها راحت‌تر عملی می‌شود.

اقتصاد ایران: راهکارهای پیشنهادی شما برای رفع مجموعه مشکلات صنایع داخلی چیست؟

دولت باید از تصدی‌گری دست بردارد که امید می‌رود با اجرایی شدن اصل ۴۴ به تدریج زمینه‌های تحقق این هدف هویدا شوند. به علاوه، دولت و مجلس باید در تدوین قوانین و مقررات، فعالان بخش خصوصی را بیشتر به مشارکت و مشاورت فرا بخوانند. البته بی‌انصافی است که نگوئیم در سال‌های اخیر، به دست اندرکاران بخش خصوصی بیش از گذشته فرصت حضور در اتاق‌های فکر داده شده است، ولی انتظار داریم در خروجی‌ها، تأثیر بیشتر این تعامل و هم‌اندیشی‌ها را ببینیم، نه این که حرف‌های خود را بزنیم، اما در پایان، آنها هر چه را که خود می‌پسندند صورت جلسه کنند.

اقتصاد ایران: بحث نهضت قیمت تمام‌شده به کجا رسیده است؟

موضوع کاهش قیمت تمام‌شده، هدف نهایی و مورد انتظار تمام جلسات و مذاکرات اتحادیه‌ها، سندیکاهای انجمن‌ها و اتاق‌های بازرگانی است. در این خصوص کارگروهی تشکیل شده که با برگزاری جلسات متعدد و منظم ۱۳۰ راهکار برای رفع موانع و بهینه‌سازی فضای کسب و کار شناسایی شده است.

در این راستا، برای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن تهران نیز حدود ۲۰ وظیفه تعریف شده که موارد در کارگروهی با حضور مشاورین عالی اتاق و رییس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی تهران و اینجانب مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گرفتند که به زودی نحوه اجرایی شدن موارد مرتبط با اتاق بازرگانی به اعضای محترم هیأت نمایندگان و کمیسیون‌های مربوط منعکس می‌گردد.

اقتصاد ایران: متشکریم. ■